

Mendelova univerzita v Brně
Agonomická fakulta
Ústav chovu a šlechtění zvířat

Agroturistické využití Vinařství Sádek
Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Vladimír Mikule, Ph.D.

Vypracovala:

Martina Macková

Brno 2015

MÍSTO PRO ZADÁNÍ

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci Agroturistické využití vinařství Sádek vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Vladimíru Mikulemu, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, vstřícnost při konzultacích a za připomínky k této práci.

Další poděkování patří panu Ing. Lubomíru Lampířovi, Ph.D., za poskytnutí informací, ke zpracování této práce.

Na tomto místě bych ráda poděkovala i své rodině a přátelům, kteří mě podporovali v průběhu celého studia a při psaní této práce.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá agroturistickým využitím vinařství Sádek. V první části jsou popsány druhy cestovního ruchu a vysvětleny základní pojmy jako je např. agroturistika a ekoagroturistika. Další část je věnována Třebíčskému regionu a jeho klimatickým, půdním a hydrometeorologickým podmínkám. Popsány jsou zde i vinařské oblasti, vinařská agroturistika a Moravské vinařské stezky. Podstatná část práce je věnována vinařství Sádek, jeho zajímavostem a nabídkám pro širokou veřejnost. Je zde také poukázáno na zajímavosti měst a obcí v blízkosti podniku. Závěr je tvořen mými připomínkami a nápady pro rozvoj vinařství, SWOT analýzou a zhodnocením současného stavu podniku. Návrhy jsou zaměřeny především na rozvoj agroturistiky a zvýšení počtu návštěvníků.

Klíčová slova: agroturistika, víno, produkt, rekreace, vinařství, Vysočina

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the utilisation of agricultural tourism of the viniculture Sádek. There are described the types of tourist travel as well as explained fundamental terms such as agricultural tourism and eco-agricultural tourism in the forepart. Another part is devoted to the region of Třebíč and to its climatic, soil and hydrometeorological conditions. There are also mentioned wine regions, wine agricultural tourism and Moravian wine trails in this part. A significant part of this thesis is devoted to the viniculture of Sádek, to its attractions and to offers for general public. There are also highlighted the attractions of towns and villages in vicinity of the Sádek corporation in this part. In the conclusion you can find my suggestions and ideas on behalf of viniculture advancement as well as appreciation, SWOT analysis and of the present state of the cooperation. The suggestions are focused mainly on agricultural tourism development and increase of visitor numbers.

Key words: agrotourism, wine, product, recreation, viniculture, Highlands.

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE	10
3	CESTOVNÍ RUCH NA VENKOVĚ	11
3.1	Vesnická turistika	11
3.2	Agroturistika a ekoagroturistika	11
3.3	Chataření a chalupaření	11
3.4	Doprovodné programy	12
4	CHARAKTERISTIKA REGIONU A ATRAKTIVITY OKOLÍ	13
4.1	Okres Třebíč	13
4.2	Klimatické podmínky v Kojeticích na Moravě.....	13
4.3	Atraktivity okolí.....	14
4.3.1	Města, městyse a obce	14
4.3.2	Místní zajímavosti	18
5	RÉVA VINNÁ A IDEÁLNÍ PODMÍNKY PRO PĚSTOVÁNÍ V ČR.....	21
6	VINAŘSKÉ OBLASTI, PODOBLASTI A OBCE ČR.....	23
6.1	Vinařská oblast Morava	23
6.2	Vinařská oblast Čechy	24
6.3	Vinařské obce	24
7	VINAŘSKÁ TURISTIKA A VINOHRADNICTVÍ.....	25
7.1	Vinařská turistika a agroturistika.....	25
7.2	Vinohradnictví	25
7.3	Moravské vinařské stezky.....	25

8	VINAŘSTVÍ SÁDEK.....	28
8.1	Charakteristika a historie Sádku	28
8.2	Akce pro veřejnost	29
8.3	Ubytování.....	30
8.4	Produkty.....	30
8.5	Chmelnice	31
8.6	Soukromá vědecká stanice.....	32
8.7	Zahrada čínských a léčivých bylin.....	32
8.8	Naučná vinařská stezka.....	33
8.9	Produkce vín z vinařství Sádek.....	34
8.9.1	Bílá vína.....	35
8.9.2	Červená vína	36
8.9.3	PIWI odrůdy	36
8.9.4	VOC Znojmo	37
8.10	Vinný sklep a degustační sklep.....	37
8.11	Úschovna kol a parkoviště	38
9	ZHODNOCENÍ STAVU PODNIKU A NÁVRH ROZVOJE.....	39
9.1	SWOT ANALÝZA.....	39
9.1.1	Silné stránky - S.....	40
9.1.2	Slabé stránky - W.....	40
9.1.3	Příležitosti - O.....	41
9.1.4	Hrozby - T	41
9.2	Zhodnocení stavu podniku.....	41
9.3	Návrhy pro rozvoj agroturistiky	42
9.3.1	Vícedenní rekreační pobyty	42
9.3.2	Jednodenní nebo víkendové pobyty.....	42

9.3.3	Semináře	42
9.3.4	Dětské hřiště nebo koutek.....	43
9.3.5	Suvenýry	43
9.3.6	Internetové stránky	43
9.3.7	Pálenka a čaje	43
9.3.8	Absence zvířat	44
9.3.9	Obohacení degustace	44
10	ZÁVĚR	45
11	POUŽITÉ ZDROJE.....	46
	Literární zdroje	46
	Internetové zdroje	47
	Legislativa.....	48
12	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	49

1 ÚVOD

Agroturistika je pojem, se kterým se v dnešní době setkáváme stále častěji. Ve své podstatě jde o trávení volného času na venkově. Typické a vhodné subjekty pro provozování jsou ekofarmy, vinařství, penziony a statky. Provozovatelé nabízí klientům ubytování a doplňkové služby, které jsou často velmi blízké přírodě, spojené se zvířaty a se zemědělskou činností. Časté je i to, že si návštěvníci mohou sami vyzkoušet různé činnosti, jako je ve vinařské turistice např. sběr hroznů nebo lahvování vína. Cílem agroturistiky je zachování tradic a kultur, typických pro příslušné místo nebo oblast, a seznámení návštěvníků s těmito jedinečnostmi. Podstatou ale je, umožnit jim i dostatečný prostor pro relaxaci.

Vinařství Sádek nabízí návštěvníkům široké spektrum akcí, je zde naučná vinařská stezka, chmelnice, zahrada čínských a léčivých bylin, parkoviště, úschovna kol a další zajímavosti. Je velmi dobrým příkladem toho, že i v ne úplně typické oblasti se dá pěstovat vinná réva a produkovat kvalitní víno.

Jižní Vysočina každého nadchne svými krásami a velice čistým prostředím, které podporuje její vhodnost k provozu agroturistiky. Je bohatá jak na kulturní, historické, geologické tak i přírodní památky a zajímavosti. Nachází se zde i množství cyklistických stezek a některé z nich jsou tematicky zaměřeny, např. templářská nebo pivovarská. Vzhledem k bohatým nabídkám, které jižní Vysočina nabízí, si každý jedinec může přijít na své, užít si těchto krás a strávit zde příjemné dny, na které bude rád vzpomínat a bude se sem rád vracet.

2 CÍL PRÁCE

Cílem této práce je zhodnocení současného stavu Vinařství Sádek a návrh jeho dalšího rozvoje tak, aby prosperoval a návštěvnost se stále zvyšovala. Záměrem je také čtenáře upozornit na jedinečnost jižní Vysočiny, kde se vinařství nachází a na atraktivity, které jsou lákadlem pro návštěvníky jednak přímo na Sádku a jednak v okolních městech a obcích. Cílem je i poukázat na produkci vín tohoto vinařství, která jsou svojí chutí jedinečná právě díky tomu, že na jižní Vysočině jiná vinařství nenajdeme.

3 CESTOVNÍ RUCH NA VENKOVĚ

Venkovský cestovní ruch se často označuje jako venkovská turistika. Jedná se o cestovní ruch, který se rozvíjí mimo města i turistická a rekreační centra. Provozuje se zejména na vesnicích, v chatových oblastech i na samotách. Velkou mírou je však vázán na život na venkově, který je často spjatý se zemědělstvím. (POUROVÁ, 2002)

3.1 Vesnická turistika

Vesnická turistika je forma venkovského cestovního ruchu výhradně spjatá s krajinou, přírodou a vesnickým osídlením. Využívá atraktivit a tradic konkrétního prostředí jako jsou lesy, rybníky, řeky, folklor či místní řemesla. Ubytování je nabízeno v komerčních ubytovacích zařízeních, chalupách, chatách nebo v soukromí. Provozovateli jsou podnikatelé, kteří provozují ubytovací nebo hostinskou činnost, případně obojí. (POUROVÁ, 2002)

3.2 Agroturistika a ekoagroturistika

Agroturistika je specifickou formou venkovské turistiky. Nabízí přirozené využívání přírody a krajiny na venkově. Agroturistiku většinou nabízejí zemědělské farmy nebo zemědělské podniky. Provozovateli jsou podnikatelé v zemědělské výrobě.

Ekoagroturistika zahrnuje pobyty na ekologicky hospodařících farmách, které si většinou vyrábí vlastní bio-produkty. Návštěvníci jsou přímo spjati s farmářskou rodinou, účastní se zemědělských prací a konzumují produkty ekologického zemědělství, na jejichž výrobě se mohou podílet. (POUROVÁ, 2002)

3.3 Chataření a chalupaření

Rozvoj této rekreace u nás nastal po druhé světové válce. Chatami rozumíme objekty, které jsou soustředovány mimo vesnické osídlení, na samotě, kempy atd. Tento způsob rekreace většinou není považován přímo za cestovní ruch. Častým důvodem je, že se většinou jedná o podnikové nebo soukromé vlastnictví. (POUROVÁ, 2002)

3.4 Doprovodné programy

V agroturistice je důležité zabývat se otázkou trávení volného času hostů. Doprovodné programy zvyšují atraktivitu podniku a dávají mu osobitý charakter. (STŘÍBRNÁ, 2005) Tyto aktivity by měly splňovat určité podmínky, zejména pak těžit ze specifík daného území, zabezpečovat trvale udržitelný rozvoj a být ukazatelem historického, kulturního i přírodního zázemí venkova. (KONEČNÝ, 2013)

Stravování: Typická by měla být venkovská strava, charakteristická pro danou lokalitu. Např. kulajda, mléko s brambory, houbové speciality nebo bioprodukty. Nabídka se liší v jednotlivých krajích a oblastech, dle místních tradic.

Zemědělská činnost: Hosté se mohou zapojit při žních, pastvě hospodářských zvířat, úklidu stájí atd., dle vlastního zájmu.

Projížd'ky na koních: V případě, že farmář vlastní koně, provozuje většinou tento doplňkový program sám. Atrakci lze oživit projížd'kou s kočárem nebo s bryčkou. Ke zprostředkování lze využít i jiný podnikatelský subjekt.

Řemesla: Jedná se o ukázky typických starých řemesel, jako jsou mlynářství, kovářství, sklářství, krajkářství a další. Přínosem může být zprovoznění starých výrobních a průmyslových objektů a výroba suvenýrů.

Sporty: Mohou být nabízeny jak letní sporty, tak i zimní. Zde hraje důležitou roli klima a charakter krajiny. Nabídka je v tomto sortimentu široká. Např. bruslení, lyžování, cykloturistika nebo pěší turistika, volejbal, golf, tenis. (STŘÍBRNÁ, 2005)

Školy v přírodě: Je to rekreace pro děti školního věku, která může být prospěšná i ze zdravotního hlediska. Při pobytu v přírodě se mohou zlepšovat alergie a dýchací obtíže. Pozitivně může venkov působit i na handicapované děti. (POUROVÁ, 2001)

Kultura a historie: Jedná se o nabídku prohlídky místních pamětihodností – hrady, zámky, kláštery atd. Dále také zajímavých přírodních lokalit – krasové jeskyně a různé přírodní útvary. Mohou být nabízeny ukázky místních tradic a prohlídky muzeí.

Speciální klienti: Nabídka rekreace pro seniory, rodiny s dětmi nebo pro invalidní občany. Těmto lidem mohou být nabízeny rukodělné aktivity, keramika, malířství, jazykové kurzy atd. (STŘÍBRNÁ, 2005)

4 CHARAKTERISTIKA REGIONU A ATRAKTIVITY OKOLÍ

4.1 Okres Třebíč

Z hlediska geografického tvoří plynulý přechod z Vysočiny do Dolnomoravského úvalu. Průměrná nadmořská výška je asi 450 m. n. m. Geomorfologicky se toto území nachází na jihovýchodě Českomoravské vrchoviny, na hranici jejich dvou podcelků: Jevišovické pahorkatiny a Křižanovské vrchoviny.

V tomto okrese se nevyskytují přírodní vodní plochy, ale je zde vybudováno množství rybníků, nachází se zde i jezera a vodní nádrže. Průměrná roční teplota je asi 7,5°C a průměrné množství srážek činí zhruba 580 mm.

Vegetace je členěna do dvou vegetačních stupňů, bukový les a jedlo-bukový les. Z rostlin jsou zastoupeni jedinci vyskytující se v pahorkatinách a podhorských polohách. Na uměle odlesněných plochách rostou teplomilné druhy východoevropských stepí a lesostepí. Na stinných, nebo zamokřených místech můžeme spatřit květeny severskou. Typické zástupce fauny představují savci, ptáci, plazi, ryby a obojživelníci mírně teplého podnebí.

Z ekologického pohledu se řadí Třebíč k nejčistším okresům v ČR. Nachází se zde mnoho pozoruhodností a některé jsou pod příslušnou kategorií ochrany: přírodní rezervace, přírodní památka, přírodní park a památný strom. (HUDCOVÁ, 2001)

4.2 Klimatické podmínky v Kojeticích na Moravě

Vinařství Sádek spadá pod vinařskou Znojemskou podoblast, oblast Morava. Kojetice na Moravě, což je obec, ve které se Vinařství Sádek nachází, patří do „Sdružení vinařských obcí Znojemska“ a mnoha dalších vinařských sdružení. Leží na jihu a průměrná roční teplota činí 8,7°C. Nachází se na jižní expozici a převažuje střední svah. Les, který chrání vinice je akátový a bukový. (vinarstvi-sadek.cz)

Obec Kojetice na Moravě spadá do mírně teplého, mírně vlhkého klimatického regionu. Z půdních typů svým výskytem převažují pseudogleje, kambizemě a hnědozemě. Jsou to převážně půdy hluboké až středně hluboké, většinou bezskeletovité nebo slabě skeletovité. (geoportal.vumop.cz)

4.3 Atraktivita okolí

4.3.1 Města, městyse a obce

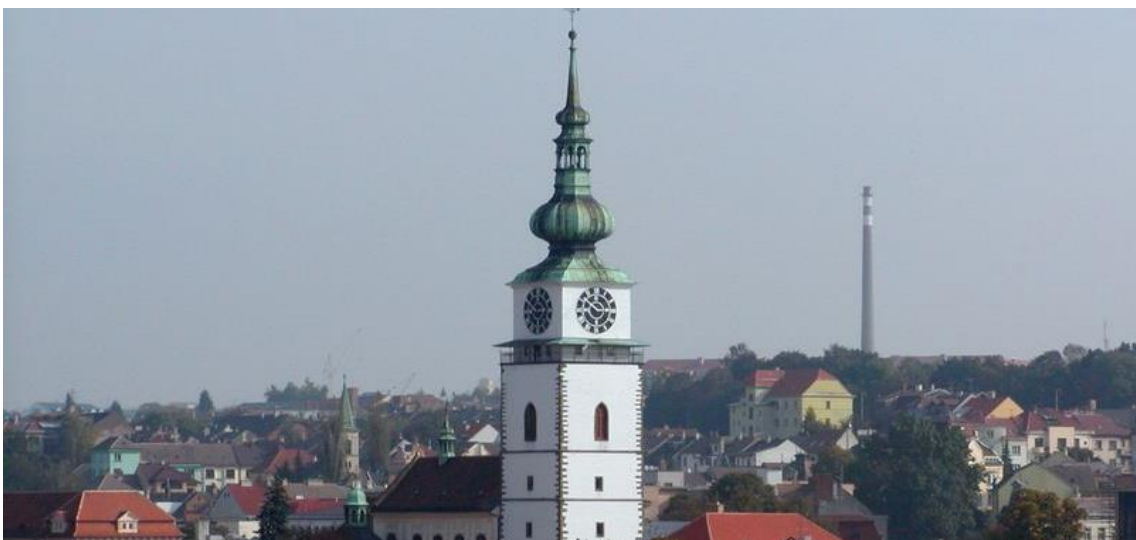
Město Třebíč

Třebíč se nachází na jihozápadě Moravy. Okolí tohoto města je bohaté na lesy, pole, rybníky a protékají zde i tři řeky: Jihlava, Oslava a Rokytá.

Nachází se zde několik zajímavých památek. Městská věž (obrázek 1), jejíž věžní hodiny se svými rozměry zařadily na první místo na evropském kontinentě – průměr ciferníku je 5,5 m a výška číslic 60 cm. Další památkou, která stojí za zmínku je Malovaný dům, zdobený sgrafity. Významnou památkou tohoto města je i Bazilika sv. Prokopa, která je typická přechodem románského a gotického slohu. Historickou památkou Třebíče je renesanční zámek, vybudovaný v 16. století. Dnes zde sídlí Západomoravské muzeum.

Velkou atraktivitou a velmi ceněným místem na Třebíčsku je Židovská čtvrť, která patří k nejzachovalejším v Evropě. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout 123 různě zachovalých staveb a dvě synagogy. Do devadesátých let 20. století bylo židovské město ignorováno, změna nastala roku 1990, kdy obě synagogy prošly rekonstrukcí a v židovské čtvrti se vybuodovalo několik kaváren, restaurací a obchůdků. Nedaleko židovského města se nachází židovský hřbitov. (HUDCOVÁ, 2001)

Bazilika sv. Prokopa, židovská čtvrť a židovský hřbitov byly zapsány na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. (URBAN, 2008)

Obrázek 1 Městská věž v Třebíči (zdroj: mesto-trebic.cz)

Město Jaroměřice nad Rokytnou

Toto město leží asi 17 km jižně od Třebíče. Návštěvníci zde mohou navštívit několik krásných památek. Zajímavostí je, že zde v rozmezí let 1901–1929 žil a působil známý básník Otokar Březina.

V Jaroměřicích nad Rokytnou je zámek (obrázek 2), který patří k velkolepým barokním sídlům Moravy. Se zámkem hraničí zámecká zahrada, zámecký park a přírodní divadlo. Nedaleko zámku se nachází kostel sv. Markéty, který je s ním po architektonické stránce sladěn. Místo, které v tomto městě rozhodně stojí za to navštívit, je Muzeum Otokara Březiny. Jsou zde k vidění jeho soukromé pokoje a knihovna, ve které jsou uložena jeho díla. (HUDCOVÁ, 2001)

Obrázek 2 Zámek Jaroměřice nad Rokytnou (zdroj: zamky-hrady.cz)

Obec Kojetice na Moravě

Jednou ze zajímavostí obce je místní zámek Sádek, (obrázek 3). Jeho historie sahá až do roku 1286, kdy byl vybudován. V roce 1694 byl zničen požárem, který způsobil blesk. Po opravě zde měla své sídlo místní škola, dnes prakticky využití nemá. Nyní na zámku probíhají opravy, jejichž cílem je snaha o vrácení zámku do předešlého stavu. Po rekonstrukci by měl zámek sloužit z části pro soukromé využití, ale z větší části, by měl být zpřístupněn veřejnosti. (hrady.cz)

V obci se nachází koupaliště, již od roku 1960. Dlouhou dobu sloužilo nejen místním obyvatelům, ke zpříjemnění letních dnů, dnes prakticky slouží pouze jako vodní nádrž. Obec se snaží koupaliště zrenovovat a podnikla kroky související s vypracováním rekonstrukčního plánu koupaliště, parkoviště, hospodářské budovy a veřejného tábořiště. Bohužel jsou však náklady příliš vysoké. Stále zde asi dvakrát do roka probíhá vyčištění bazénu a výměna vody. Obec každoročně nabízí zájemcům možnost provozu bufetu na koupališti. (oukojetice.cz)

Obrázek 3 Zámek Sádek (zdroj: oukojetice.cz)

Obec Ratibořice

Největší zajímavostí Ratibořic je kozí farma Dvůr Ratibořice, (obrázek 4). Farma je zaměřena především na ekologický chov koz a produkci bioproduktů. Součástí kozí farmy je i mlékárna, kde se zpracovává získané kozí mléko a vyrábí bio-výrobky. K zakoupení se nabízí: mléko, kysané mléko, jogurty, žervé, tvarohové krémy a sýry. Výrobky je možno zakoupit přímo na farmě v návštěvní dny, po předchozí domluvě, ale i v prodejnách zdravé výživy. Mají speciální modro-bílou značku DoRa. Kromě koz jsou na farmě chovány i ovce a zájemem je rostlinná produkce, která se využívá pro krmení zvířat. Veřejnosti je farma přístupná každou sobotu od 15:00 do 17:00 h. (biofarmy.cz)

Obrázek 4 Kozí farma Dvůr Ratibořice (zdroj: visittrebic.eu)

Město Telč

Telč se nachází na jihozápadě Moravy. Pod záštitou UNESCO je zde historické jádro města, (obrázek 5). Dále se zde nachází rozsáhlý renesanční komplex, jehož dominantou je zámek, ke kterému přiléhá zámecká zahrada a park. (unesco-czech.cz) Toto místo je sice od Kojetic na Moravě vzdálené asi 34 km, ale rozhodně patří mezi hojně navštěvované lokality a stojí za to je navštívit.

Obrázek 5 Historické jádro města Telč (zdroj: pamatkyjinak.cz)

Městys Vranov nad Dyjí

Vranov nad Dyjí je od Kojetic sice vzdálený přibližně 45 km, ale nabízí mnoho zajímavých turistických cílů. Nachází se zde vodní přehrada, kde je možné koupání,

rybaření a potápění. Je zde půjčovna šlapadel, horských kol a dalších sportovních potřeb. Co se týče kulturních památek, návštěvníci mohou navštívit: hrad Bítov, zámek Vranov nad Dyjí (obrázek 6) a zříceninu Cornštejn. (vranovskaprehrada.info)

Obrázek 6 Zámek Vranov nad Dyjí (zdroj: zamek-vranov.cz)

Městys Dalešice

Na rozdíl od předchozích dvou lokalit je toto místo ke Kojeticím o něco blíže, je vzdálené asi 26 km. Nachází se zde pivovar Dalešice a vodní nádrž Dalešice, která je vhodnou lokalitou pro rybaření. Roku 1978 zde byla vystavěna vodní elektrárna, do které je možno zajít na exkurzi. (dalesickaprehrada.cz)

4.3.2 Místní zajímavosti

Rozhledna na Pekelném kopci

Rozhledna na Pekelném kopci (obrázek 7) vznikla roku 2014 a patří mezi zajímavý turistický cíl Třebíčska. Rozhledna zde stála už dříve a o její obnovu se usilovalo několik let. Nabízí pohled na Třebíč, Mastník, Stařeč a další obce. Při dobré viditelnosti je vidět i zámek v Náměšti nad Oslavou. A při extrémně dobré viditelnosti jsou vidět Alpy. (visittrebic.eu)

Obrázek 7 Rozhledna Pekelný kopec (zdroj: toulamese.cz)

Rozhledna Mařenka

Rozhledna Mařenka (obrázek 8) je postavena na nejvyšším místě Třebíčska a otevřena je od roku 2012. Nachází se poblíž obce Štětěchy. Vrchol je vysoký 711 m. n. m. Výhled je opravdu rozmanitý, za dobrého počasí je vidět okolí Třebíčska, Telčska, České Kanady, ale i Pálava. Pokud počasí opravdu přeje, k vidění jsou i vrcholky rakouských Alp. (rozhledny.kohl.cz)

Obrázek 8 Rozhledna Mařenka (zdroj: svatosi.cz)

Vltavíny

Vltavíny (obrázek 9) jsou často nesprávně považovány za nerosty, ale ve skutečnosti jde o přírodní sklo. Vznikly srážkou kosmického tělesa se Zemí a mají lahvově zelenou barvu. Vltavíny jsou poměrně vzácné a zachovalo se jich málo. Třebíč je jejich významným nalezištěm. Častý nález vltavínů je především v jižní, jihovýchodní a východní části Třebíčska. (zivpro.trebic.cz)

Obrázek 9 Vltavíny (zdroj: drahe-kameny.cz)

5 RÉVA VINNÁ A IDEÁLNÍ PODMÍNKY PRO PĚSTOVÁNÍ V ČR

Systematické zařazení révy vinné:

Říše: Rostliny (*Plantae*)

Podříše: Cévnaté rostliny (*Tracheobionta*)

Oddělení: Rostliny krytosemenné (*Magnoliophyta*)

Třída: Vyšší dvouděložné rostliny (*Rosopsida*)

Řád: Révotvaré (*Vitales*)

Čeleď: Révovité (*Viraceae*)

Rod: Réva (*Vitis*)

(biolib.cz)

Réva vinná – latinským jménem *Vitis Vinifera*, patří mezi teplomilné rostliny a velkou roli pro její úspěšné pěstování hrají stanovištní podmínky. ČR patří do oblasti tzv. „chladného vinohradnického podnebí“, ve kterém dochází ke střídání teplých dnů a chladných nocí, což na zrání hroznů působí příznivě. (PAVLOUŠEK, 2011) Dle odrůdy se požadavky na klima liší. V létě by nemělo být příliš horko a podzim by naopak neměl být chladný. Nežádoucí jsou i přílišné deště, které by mohly mít za následek poškození hroznů. Velkým problémem jsou i tzv. abiotičtí činitelé – silný mráz, vítr nebo kroupy. (STEVENSON, 1998) Průměrná roční teplota v ČR by neměla být nižší než 9°C. Celkový srážkový úhrn za rok by měl být mezi 500 – 600 mm. (PAVLOUŠEK, 2011)

Pro pěstování révy vinné je ideální propustná půda, která však nesmí být zasolená a příliš jílovitá. Pokud je réva pěstována na chladné půdě, je její zrání pomalejší, na teplé naopak zraje rychleji. Teplotu ovlivňuje i nadmořská výška, a pokud jsou vinohrady položeny ve vyšších chladnějších oblastech, hrozny zde dozrávají delší dobu. (STEVENSON, 1998)

Stanoviště a jeho konkrétní faktory, které ovlivňují révu vinnou, se nazývají „terroir“. Velkou roli hraje geologické podloží, složení půdy, topografické faktory a klima. Révu vinnou v neposlední řadě ovlivňuje výživový stav půdy ve vinici, který působí např. na její cukernatost. Propustnost půdy umožňuje dobrý růst kořenům a dostupnost vody a kyslíku. Expozice a sklon svahu stanoviště hraje roli v příjmu slunečního záření, a nejmenší příjem mají rovinatá stanoviště. Modré odrůdy révy vinné potřebují více slunečního záření než bílé. Důležitým faktorem pro růst rostliny a produkci hroznů je voda a její nedostatek může mít za následek poškození hroznů.

Výsadbu je nejvhodnější provádět na podzim nebo na jaře, ale častěji se aplikuje jarní výsadba, kdy typickým měsícem je duben. Dříve se uplatňovala výsadba ruční, která je dnes téměř raritou a stále více ji nahrazuje výsadba mechanizovaná. Hlavním důvodem jsou nižší ekonomické náklady. Důležitým bodem při výsadbě je vytvoření opěrných konstrukcí, které tvoří: betonové, kovové či dřevěné sloupy, tyčky, dráty, kotvy atd. (PAVLOUŠEK, 2011) Na obrázku 10 je vidět opora, vytvořená pro révu vinnou ve Vinařství Sádek.

Obrázek 10 Opora révy vinné na Sádce

6 VINAŘSKÉ OBLASTI, PODOBLASTI A OBCE ČR

Česká republika je z celosvětového hlediska řazena k malým vinařským zemím. Nachází se u nás dva vinařské regiony: Čechy a Morava, ty se dále dělí na několik podoblastí, které tvoří vinařské obce. Rozsáhlejší je oblast moravská, která zabírá asi 96% veškeré plochy vinic. (FISCHER, 2004)

6.1 Vinařská oblast Morava

Znojemská podoblast

Nejmenší moravská podoblast, pro kterou jsou charakteristické především bílé odrůdy, které zde vykazují značnou produkci. Typické jsou šterkovité půdy, kde se výjimečně dobře daří odrůdě Veltlínské zelené a Ryzlink rýnský. Jsou zde ale i půdy sprašové, které vyhovují Ryzlinku vlašskému a Müller Thurgau. (FISCHER, 2004)

Mikulovská podoblast

Většina zde pěstovaných odrůd slouží k výrobě bílých vín. Půda má značný obsah vápence, což vyhovuje odrůdě Ryzlink vlašský. Leží zde i dvě obce Novosedly a Velké Dunajovice, které patří k největším vinařským obcím. Místní podmínky vyhovují především odrůdám Veltlínské zelené, Chardonnay, Ryzlink rýnský, Merlot, Cabernet Sauvignon, nebo Pálava. (FISCHER, 2004)

Velkopavlovická podoblast

Z velké části se zde nachází půdy hlinité, které poskytují dobrou výživu. Tato podoblast je charakteristická výrobou červených vín. Velkou kvalitu zde vykazují modré odrůdy Frankovka, Svatovavřínecké, André nebo Modrý Portugal. Dobrou jakost mají i vína bílá z odrůd Veltlínské zelené, Tramín červený nebo Rulandské bílé. (FISCHER, 2004)

Slovácká podoblast

V největší moravské podoblasti se nachází převážně lehké půdy. Vzhledem ke své rozsáhlosti je produkce velmi rozmanitá. Pěstovány jsou zde kvalitní odrůdy pro výrobu jak bílých, tak i červených vín. Typická odrůdová skladba je Chardonnay, Rulandské bílé a Ryzlink rýnský. (FISCHER, 2004)

6.2 Vinařská oblast Čechy

Litoměřická podoblast

Ze všech vinařských podoblastí v ČR je podoblast nejmenší. Najdeme zde různé spektrum půd, ale převažují jílovité. Nejčastěji je zde pěstována odrůda Müller Thurgau, Rulandské modré, Rulandské bílé a Ryzlink rýnský. (FISCHER, 2004)

Mělnická podoblast

Do této podoblasti spadá i hlavní město Praha. Půdy jsou zde lehčí a záhřevné. Jedná se o málo rozsáhlou oblast a pěstovány jsou zde převážně odrůdy Müller Thurgau, Modrý Portugal, Rulandské šedé a Rulandské modré. (FISCHER, 2004)

6.3 Vinařské obce

Seznam vinařských obcí je uveden v podzákoném právním předpise, vyhláška č. 254/2010 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí.

Součástí vyhlášky je příloha o vinařských obcích a viničních tratí v jednotlivých vinařských podoblastech. V příloze jsou uvedeny všechny názvy vinařských obcí, příslušné katastrální území a názvy viničních tratí. Viniční tratí rozumíme pozemek, nebo soubor pozemků, na kterých se réva vinná pěstuje. (portal.gov.cz)

7 VINAŘSKÁ TURISTIKA A VINOHRADNICTVÍ

7.1 Vinařská turistika a agroturistika

Tímto termínem se rozumí činnost vinařských podniků a farem, spojená s venkovskou turistikou. Návštěvníkům jsou nabízeny nejen vinné produkty, ale mohou se zapojit i do různých činností jako je pomoc při výrobě vína, sběru hroznů atd. (znalecvin.cz)

7.2 Vinohradnictví

Vinohradnictví je obor, který zahrnuje všechny práce na vinici související s pěstováním révy vinné. Je to: příprava půdy před výsadbou, vytyčení opor pro keře, štěpování sazenic, jejich množení a údržba. Následuje samotná péče o révu vinnou, její štěpení, množení a další. Cílem vinohradnictví je především produkce hroznů, a jejich dodávání výrobcům vína. (znalecvin.cz)

7.3 Moravské vinařské stezky

Vinařské stezky na Moravě jsou dlouhodobým projektem ochrany kulturního dědictví, který je spojen s rozvojem vinařské turistiky na jižní Moravě. Trasa těchto cyklostezek je dlouhá celkem 1200 km. Autorem těchto tras je nadace Partnerství. (nadacepartnerstvi.cz) Výčet moravských vinařských stezek je následující: Moravská vinná stezka, Kyjovská vinařská stezka, Strážnická vinařská stezka, Uhersko-hradištská vinařská stezka, Znojemská vinařská stezka, Mikulovská vinařská stezka, Velkopavlovická vinařská stezka, Brněnská vinařská stezka, Mutěnická vinařská stezka, Vinařská stezka Podlužím a Bzenecká vinařská stezka. (wineofczechrepublic.cz) Na obrázku 11 je vidět jejich mapa. Podrobněji jsem se zaměřila na následující 3 stezky.

Obrázek 11 Moravské vinařské stezky – mapa

Znojemská vinařská stezka

Začíná ve městě Znojmo a ukončena je v Moravském Krumlově. Většinu terénu tvoří silnice, ale součástí jsou i cyklostezky nebo polní cesty. Značení je přehledné a tvoří jej žlutá tabule s černým cyklistickým kolem a šipkou, dále zelený znak a nápis vinařská Znojemská stezka, (obrázek 12).

Celková délka trasy je 165 km a je vhodná pro cykloturistiku. Touto stezkou je spojeno celkem 55 vinařských obcí. Převládající jsou tu bílé odrůdy vína. Na stezce se turisté mohou setkat se zajímavými místy a na své si přijdou milovníci různých kulturních zážitků a památek. K vidění jsou zde malované sklepní komplexy, sklepní uličky a rodinná vinařství s možností stylového ubytování. (jizni-morava.cz)

Obrázek 12 Značení Znojemské vinařské stezky (zdroj: stezky.cz)

Mikulovská vinařská stezka

Začíná ve městě Mikulov a jedná se o uzavřený okruh, který kopíruje hranice Mikulovské vinařské podoblasti. Stezka je dlouhá 82 km. Terén je tvořen zejména v první polovině mírnými kopci, zbytek trasy tvoří převážně rovinky. Náročnost tohoto okruhu je střední.

Na stezce cyklisté mohou spatřit několik zajímavostí, jednou z těch, které stojí za zmínku a za návštěvu, je Lednicko-valtický areál, který je zapsaný na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Nachází se zde i množství vinných sklípků.

Značení na této stezce je téměř totožné jako na obrázku 11, ale nápis se znakem jsou vykresleny zeleně. (wineofczechrepublic.cz)

Velkopavlovická vinařská stezka

Trasa dlouhá 110 km nabízí cyklistům projížďku krajinou mezi rozsáhlými vinicemi. Stezka nabízí nádherné pohledy na vinařskou krajinu, ale tyto výhledy jsou na úkor stoupání do mnoha kopců.

Velkou atraktivitou je stálá vinařská expozice v Hustopečích, kde si mohou návštěvníci vychutnat nejlepší vína. Je zde zachovalá lidová architektura ve sklepních uličkách. Za zmínku stojí nedaleké Hustopeče, které ve středověku byly významným městem z hlediska vinařství, a je zde stálá vinařská expozice u Synků. Značení je opět téměř stejné jako na obrázku 11, pouze znak a nápis Velkopavlovická vinařská stezka, mají barvu světle modrou. (jizni-morava.cz)

8 VINAŘSTVÍ SÁDEK

8.1 Charakteristika a historie Sádku

Vinařské a kulturní centrum Sádek (obrázek 13) spadá do Znojemské vinařské podoblasti a leží na jejím severozápadě. Vzniklo roku 2003. Součástí centra jsou rozsáhlé vinice, hotel, kuřácká i nekuřácká restaurace, archivní a výrobní vinné sklepy, degustační sklep s ubytováním, udírna, vinotéka a netypickou zajímavostí je přírodní amfiteátr. (vinohrady-sadek.cz)

Obrázek 13 Vinařské a kulturní centrum Sádek (zdroj: visittrebic.eu)

Nadmořská výška tohoto území se pohybuje v rozmezí 420 – 480 m. n. m. a leží v katastru obce Kojetice na Moravě. Vinice sice spadají pod Znojemskou vinařskou podoblast, ale zajímavostí je, že jsou jedinými v kraji Vysočina. Vinohrady zde založil asi před 30 lety pan Ing. Lubomír Lampíř Ph.D. společně se svoji rodinou. Původní panské vinice byly osázeny již v 18. století. Viniční trať Pod Sádkiem má 20 hektarů, ale z celkové výměry je osázeno 5 hektarů, a to s 20 000 keři révy vinné. Pěstitelskou výhodou je, že vinohrad je ze tří stran chráněn lesem.

Vinařství směřuje svoji pozornost k výrobě mnoha typů vín. V sortimentu jsou ke spatření vína jakostní, kabinetní, přívlastková, ledová, výběr z cibéb, bio-vína atd. (vinarstvi-sadek.cz)

8.2 Akce pro veřejnost

Na Sádku je veřejnosti nabízeno široké spektrum různých akcí po celý rok. V lednu se zde tradičně koná Vinařský ples, který je spojen jak jinak než s degustací vína. Po část roku, listopad – březen, se konají zabijačky a různé hody. Zabijačky je možno zajistit i pro celé firmy. V dubnu probíhá ukázka řezu révy vinné s degustací vín a prodejem sazenic. V červnu letošního roku se bude otevírat mini zoo, kde se milovníci zvířat a především děti mohou těšit na zvířátka, jako jsou křečci, králíci nebo kůzlátka. Tento měsíc je také typickým setkáním historických vozidel a letos proběhne již XI. ročník. Další tradiční akcí, která se na Sádku odehrává v měsíci červnu, je festival cimbálových muzik. Tento festival probíhá v přírodním amfiteátru (obrázek 14), jehož kapacita je 700 míst. V tomto amfiteátru se pořádají i různá divadelní představení, hudební vystoupení a letní kino. V červenci zde probíhá „Sádecký třesk“, což je oblíbený menší festival několika hudebních skupin. V průběhu srpna a září se konají akce spojené se zahájením burčákové sezóny. Typickou akcí, která je každoročně organizována ke konci měsíce září, jsou Svatováclavské hody.

Vzhledem k tomu, že Vinařské centrum má rozsáhlé společenské prostory, nabízí možnost pořádání různých firemních akcí, školení, ale i soukromých oslav, svateb nebo promocií. Po domluvě je možno zajistit i doplňkové služby jako je ohňostroj, hudební produkce, květinová či tematická výzdoba atd. (vinohrady-sadek.cz)

Obrázek 14 Přírodní amfiteátr

8.3 Ubytování

Hosté se mohou ubytovat v hotelu Sádek, který je však samostatným subjektem. Nachází se v těsné blízkosti vinařství a má celkem 12 pokojů, (obrázek 15). Maximální počet lůžek, při jejich plném obsazení činí 51 včetně přistýlek. Každý pokoj má vlastní sociální zařízení, televizor, lednici a wifi. K ubytování si lze objednat plnou penzi, polopenzi nebo jen snídani. Ceny jsou následující: 1 osoba za noc se snídaní 650 Kč, s polopenzí 720 Kč a s plnou penzí 790 Kč. Dítě do 3 let bez nároků na lůžko má ubytování zdarma. 1 osoba na přistýlce za noc zaplatí 550 Kč a v ceně je snídaně. Návštěvníci s sebou mohou mít psa, za poplatek 100 Kč za noc. Vinařství nově nabízí ubytování ve vinném sklepě, kde je kapacitní maximum 6 osob, (obrázek 16).

Restaurace poskytuje teplou i studenou kuchyni. Její kapacita je 50 míst. Součástí restaurace je i salónek, který má kapacitu 70 míst. Dále je zde terasa s 90 místy, která návštěvníkům nabízí krásný výhled na vinohrady a okolí. V případě zájmu je možno zajistit rožnění selat, krůt a kuřat ve venkovní udírně, u které lze posedět. Kapacita je zde omezena 100 místy. (vinohrady-sadek.cz)

Obrázek 15 Ubytování v hotelu
(zdroj: vinohrady-sadek.cz)

Obrázek 16 Degustační sklep - ubytování
(zdroj: vinarstvi-sadek.cz)

8.4 Produkty

Chloubou vinařství je produkce mnoha druhů vín jakostních a kabinetních, ale v sortimentu se nachází i přívlastková vína a zvláštní pozornost je pak věnována speciálním druhům, jako je výroba vín ledových, výběru z ciběb a produkci bio-vín.

Spektrum zpracovávaných odrůd je široké jedná se o např. o tyto: Sauvignon, Müller Thurgau, Merzling, Hibernál, Malverinu, Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský, Muškát moravský, Modrý Portugal, Irsay Oliver a Frankovka. Vína jsou typická svojí aromatickou, pikantní a kořenitou vůní, ale také specifickou chutí, což je dáno dlouhou dobou zrání. Na obrázku 17 je vidět vinotéka. (vinarstvi-sadek.cz)

Obrázek 17 Vinotéka (zdroj: vinarstvi-sadek.cz)

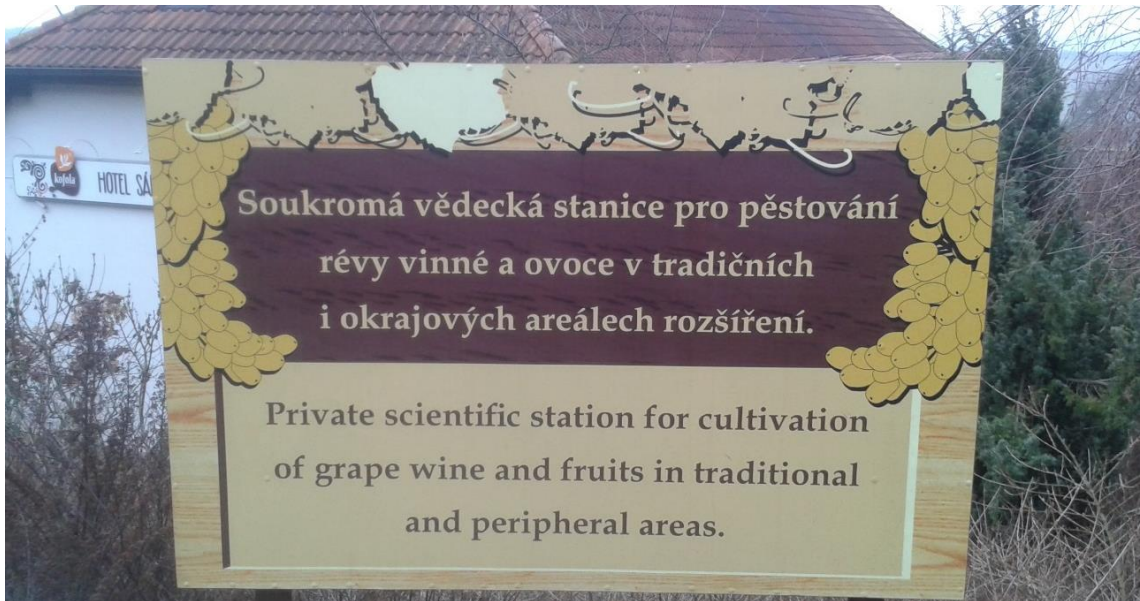
8.5 Chmelnice

Na podzim v roce 2011, byla provedena výsadba chmele. Vysadily se zde dvě odrůdy, konkrétně Sládek a Žatecký poloraný červeňák. Dohromady bylo vysazeno 200 rostlin. Chmel je zde vysazen na způsob tyčovky, což je nejstarší způsob pěstování chmele a na Moravě ojedinělý. Úplným opakem, a zároveň nejnovějším způsobem pěstování je nízká konstrukce, která je zde také k vidění. Tyto dva způsoby jsou součástí projektu „Historie a obnova chmelařství na jižní Vysočině“.

Cílem projektu „Historie a obnova chmelařství na jižní Vysočině“ je získání informací o historii pěstování chmele v tomto regionu, možnost jeho dalšího využití, sledování fenologie, výskyt chorob a škůdců chmele a jeho propagace. Požehnání této chmelnici a všem, kdo se o ni budou starat, dal Mons Václav Slouk, kanovník Svatopetrské kapituly a děkan brněnský. (vinarstvi-sadek.cz)

8.6 Soukromá vědecká stanice

Od roku 2010 je v provozu soukromá vědecká stanice, (obrázek 18). Smyslem provozu je získávání poznatků především o pěstování révy vinné a pěstování ovoce v okrajových oblastech. Dle zjištěných skutečností pak odborníci dávají pěstitelům různá doporučení. Vědeckou činností se zde zabývají tři pracovníci: Ing. Lubomír Lampíř Ph.D., Ing. František Muška Ph.D. a Jan Bartík. (vinarstvi-sadek.cz)

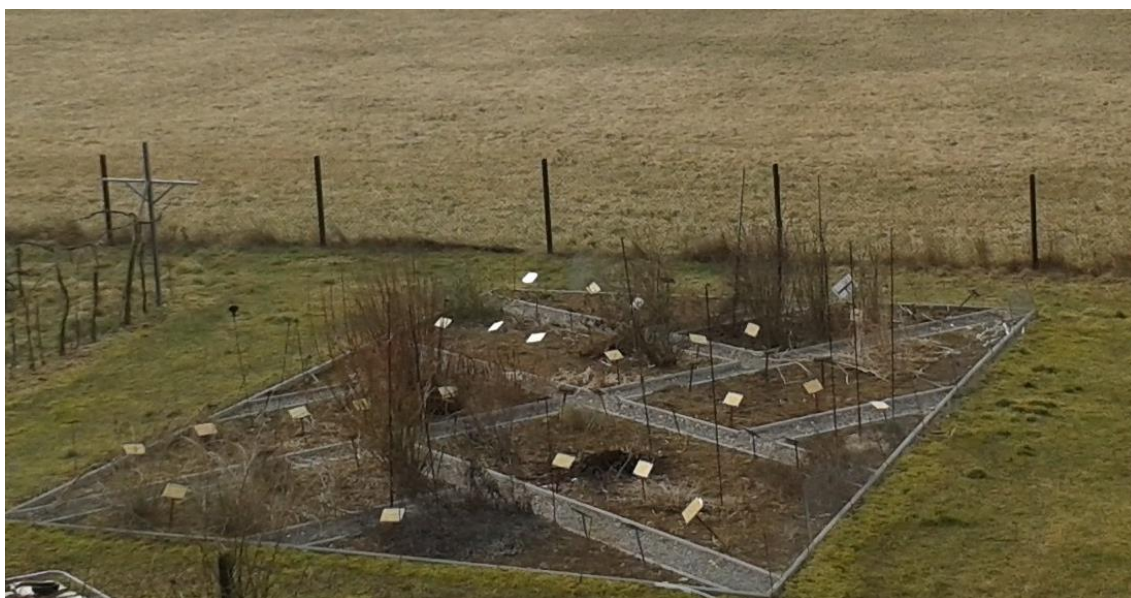
Obrázek 18 Popis soukromé vědecké stanice

8.7 Zahrada čínských a léčivých bylin

Nachází se v těsné blízkosti naučené vinařské stezky a byla otevřena dne 7. 6. 2008. Ke spatření je zde více než 40 druhů rostlin, které mají svůj původ na Dálném východě, Sibiři a Číně, (obrázek 19). Ohledně problematiky zde pěstovaných léčivých rostlin, je navázána spolupráce s Ing. Jarmilou Neugebauerovou, Ph.D. z Mendelovy univerzity v Brně, Zahradnické fakulty v Lednici. Tuto zahradu svojí návštěvou dvakrát poctila bývalá velvyslankyně čínské lidové republiky Huo Yuzhen.

Rostou zde např. kustovnice čínská, rdesno mnohokvěté, prorostlík čínský, děhel špičatolaločný, lékořice uralská, bazalka posvátná, zimolez japonský, kokořík vonný, krtičník japonský, rozchodice růžová, pupečník asijský nebo světlice barvířská. (vinarstvi-sadek.cz)

Z některých druhů zde pěstovaných rostlin se vyrábí pálenka např. z oddenků zázvoru a plodů kustovnice čínské. Pálenka se vyrábí extrakcí dané byliny ve vysokoprocenním alkoholu po určitý časový interval. Extrakt je potom dochucován kořením nebo přislašován, především medem. Následně je přefiltrován a poté zředěn destilovanou vodou. (jihlavsky.denik.cz)

Obrázek 19 Zahrada čínských a léčivých bylin

8.8 Naučná vinařská stezka

Návštěvníkům byla otevřena dne 1. 6. 2007. Hlavními body na naučné vinařské stezce jsou akátové pergoly (obrázek 20), na nichž je každá z odrůd barevně zobrazena a popsána. Celkem zde můžeme spatřit 40 různých odrůd révy vinné, které spadají do rodu *Vitis* a jsou vhodné pro ekologické pěstování. Zajímavostí je, že některé odrůdy jsou ojedinělé, vzhledem k jejich dávnému původu např. Muškát žlutý, Modrý Janek nebo Damascenka.

Dále jsou na stezce k vidění ukázky různých typů řezu a vedení révy vinné. Návštěvníci jich na prohlídce mohou vidět 14 a všechny jsou provedeny na odrůdě Rulandské bílé, což je stará odrůda původem z Francie. Pro tuto odrůdu se do roku 1993 používal název Burgundské bílé, ale na rozhodnutí soudu v Haagu byla přejmenována. Původní český název pro tuto odrůdu je Roučí bílé.

Na začátku stezky jsou k vidění kordony, což jsou souvislé řady, a na konci dvouetážový ženevský závěs. Mimo ukázky řezu je u každého z nich napsaný popis a jeho historie, návštěvníci zde mohou získat mnoho teoretických i praktických poznatků.

Vinařská stezka je dlouhá téměř dva kilometry a na jejím konci čeká návštěvníky degustace vín jednak místních, ale i z jiných oblastí Moravy. Návštěvníkům je tato stezka otevřena od 1. 6. do 30. 9., po celý den, ale je potřeba se předem objednat. Její prohlídka je možná pouze s odborným doprovodem a výkladem. Minimální počet účastníků je 10 osob. Časový rozsah prohlídky i s degustací vína je zhruba 1,5 hod. Zájemci se mohou registrovat přímo ve vinařství na recepci nebo na telefonních číslech, která jsou uvedena na webových stránkách. (vinarstvi-sadek.cz)

Obrázek 20 Naučná vinařská stezka - akátové pergoly

8.9 Produkce vín z vinařství Sádek

Celková roční produkce na Sádce je asi 20 000 l vína, převážně z bílých odrůd. Část se jej použije na prodej burčáku jakožto významného agroturistického produktu. (kralvin.cz) Na obrázku 20 je k vidění etiketa, kterou se značí vína pocházející z vinařství Sádek. Jsou na ni uvedeny veškeré náležitosti jako je odrůda, vinařská oblast, podoblast a obec, obsah cukru atd.

Obrázek 21 Etiketa vín ze Sádku (zdroj: vinarstvi-sadek.cz)

8.9.1 Bílá vína

Muškat moravský

Na polohu příliš náročný není a daří se mu i v okrajových oblastech, nevhodné jsou ale suché půdy. Poskytuje kvalitní a aromatická vína. (PAVLOUŠEK, 1999) Při výrobě bílého vína, z této odrůdy je důležité hlídat obsah kyselin. (KRAUS, 1999)

Sauvignon

Vhodné jsou propustné a písčité půdy, které jsou suché a nemají příliš živin a chladné polohy. (PAVLOUŠEK, 1999) Tato odrůda bílého vína je vhodná především pro výrobu vína suchého. Jeho intenzivní aroma se často přirovnává k vůni angreštu nebo čerstvé trávy. (STEVENSON, 1998) Ze všech vinařských podoblastí je tato odrůda nejvíce rozšířená ve Znojemské. Víno má broskvoňovou vůni. (KRAUS, 1999)

Veltlínské zelené

Na polohu náročná odrůda, vhodná jsou pro ni dobře osluněná místa. Vyžaduje půdy bohaté na živiny, hluboké a hlinité. (PAVLOUŠEK, 1999) Víno má velice příjemnou a harmonickou chuť připomínající lipový květ, v případě pěstování na sprašových půdách může připomínat chuť hořkomandlovou. (KRAUS, 1999)

Müller Thurgau

Na půdu je tato odrůda náročná, vyžaduje hlubší půdy a nevhodné jsou suché a mělké půdy. Dobře snáší půdy s vyšším obsahem aktivního vápníku. (KRAUS, 1999) Na polohu

už tolik náročná není. Víno je harmonické, má jemný muškátový nádech, ale nižší obsah kyselin. (PAVLOUŠEK, 1999)

Ryzlink rýnský

Na půdu nemá vysoké nároky, dobré výnosy dává i na mělkých a kamenitých půdách. Problémem jsou pouze půdy jílovité, převápněné nebo s nadměrnou vlhkostí. Na polohu je tato odrůda hodně náročná. (PAVLOUŠEK, 1999) Produkuje se z ní široká škála bílých vín, která mohou být od suchých až po sladká. Mají výraznou chuť a nižší obsah alkoholu. (STEVENSON, 1998) Víno má vysokou jakost, pokud se hrozny sklízí koncem října až začátkem listopadu. (KRAUS, 1999)

8.9.2 Červená vína

Modrý Portugal

Nevhodné jsou přemokřené půdy, ale není příliš náročný. Vhodné jsou šterkovité, písčité, kamenité nebo hlinité půdy, nesnáší ale nadměrnou dusíku. Na polohu náročný není (PAVLOUŠEK, 1999) Víno je lehčí s nižší barvou a nelze ho uchovávat více let. Je vhodný i pro zahrádky ke konzumaci hroznů. (KRAUS, 1999)

Dornfelder

Na půdu je odrůda středně náročná, nejvíce jí vyhovují půdy hlinité a hlinitopísčité. Nevhodné jsou vápenaté, jílovité a suché půdy. Na polohu má nároky střední až vysoké. Víno má tmavě červenou barvu a je velice extraktivní. (PAVLOUŠEK, 1999)

8.9.3 PIWI odrůdy

Jedná se o nový druh odrůd, které jsou odolné vůči houbovým chorobám. Z těchto odrůd se vyrábí bio-víno. (znalecvin.cz) Velkou výhodou pěstování PIWI odrůd je omezení použití herbicidů. (PAVLOUŠEK, 2011) Na Sádku se pěstují následující PIWI odrůdy: Solaris, Arcadia, Festivalnyj, Hibernál, Hibia, Malverina, Orion, Polar a Regent. Některé z nich jsou níže rozepsány.

Hibernál

Velmi odolná odrůda proti mrazům, proto je vhodná i do nižších poloh. Víno je typicky kořenité a má citrusovou chuť, případně může připomínat chuť broskví. (znalecvin.cz)

Solaris

Odrůda velmi odolná vůči chorobám a škůdcům jako je např. padlí révové. Má vysokou cukernatost, až 24 stupňů. Víno má ovocnou chuť i vůni. (znalecvin.cz)

Regent

Modrá vyšlechtěná odrůda, která není zapsaná ve Státní odrůdové knize. Poskytuje intenzivně zbarvená vína s ovocnou chutí. (znalecvin.cz)

Malverina

Bílá odrůda odolná vůči plísni révové a padlí révovému. Víno má květinovou vůni a ovocný nádech zeleného jablka či hrušky, kterou doplňuje chuť skořice. (znalecvin.cz)

8.9.4 VOC Znojmo

Vinařství Sádek patří do sdružení VOC Znojmo – vína originální certifikace. Vína mají ochrannou známku a jsou pečlivě kontrolována. Aby bylo víno touto známkou označeno, musí splňovat určené podmínky. Např. výrobce musí být členem VOC Znojmo, z. s. Povoleny jsou pouze odrůdy Sauvignon, Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský a jejich cuvéé – směs vín z těchto odrůd. Jejich cukernatost musí dosahovat minimálně 19 stupňů na normovaném moštoměru. Obsah alkoholu ve víně může být max. 13,9 objemových procent. Hrozny musí pocházet pouze z registrovaných vinic. Součástí je řada dalších podmínek. (vocznojmo.cz)

8.10 Vinný sklep a degustační sklep

Vinný sklep má tři lodě. V první se nachází stylová vinárna s kapacitou 80 míst. Ve druhé je vinotéka s boxy, které slouží k pronájmu a archivaci lahvových vín. Třetí loď slouží ke zpracovávání vína z tohoto vinohradu. Ve zdejší vinotéce je možnost zakoupení archivních vín jak z domácí, tak i zahraniční produkce.

V prostorách degustačního sklepa probíhají degustace vína. Návštěvníkům je zde nově nabízeno i přenocování. Zájemci si mohou sami vyzkoušet „natáhnutí“ vína z demižonů. Jako doplňkovou službu mohou také využít možnost rožnění nebo uspořádání moravské zabijačky. V tomto sklepe se nachází sídlo vinařství Sádek, (obrázek 22). (vinohrady-sadek.cz)

Obrázek 22 Sídlo vinařství Sádek

8.11 Úschovna kol a parkoviště

V areálu najdeme dvě parkoviště. První je vzdálené asi 50 m od hotelu a nachází se u přírodního amfiteátru. Druhé – větší, leží vedle naučné vinařské stezky. Mohou zde parkovat auta i autobusy. Parkovné je po celý den zdarma, ale parkoviště není hlídáno. Součástí služeb hotelu je úschovna kol, což uvítají především milovníci cykloturistiky. Cenné věci si návštěvníci mohou uschovat v hotelovém trezoru. (penziony.cz)

9 ZHODNOCENÍ STAVU PODNIKU A NÁVRH ROZVOJE

9.1 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je hodnocení vnitřních a vnějších faktorů, které ovlivňují úspěšnost organizace či záměru. SWOT je anglická zkratka, která se skládá z počátečních písmen zjišťovaných faktorů: Strengths – silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – příležitosti a Threats – hrozby. (managementmania.com) SWOT analýza byla provedena na základě zjištěných skutečností a poskytnutých informací od majitele vinařství Sádek.

Tabulka 1 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Množství akcí po celý rok Jediné vinařství na Vysočině Odborný personál Naučná vinařská stezka Degustační sklep Možnost ubytování a stravování Kvalitní vína Nízké znečištěné ovzduší v regionu Členství VOC Dostatek parkovacích míst	Webové stránky Nízká propagace a reklama Nezajištěné prostory pro děti Dopravní dostupnost (veřejná doprava) Sezónnost vinařské turistiky Doprovodné programy pro děti
Příležitosti	Hrozby
Zaměření na rodiny (vybudování hřiště) Rostoucí turismus v okolí Spolupráce s okolními subjekty Výroba suvenýrů Zájem o vinařskou turistiku a cykloturistiku	Konkurence výrobců Delší doba zrání hroznů Dovoz levných vín ze zahraničí Výskyt škůdců a chorob

9.1.1 Silné stránky - S

Bodem, který rozhodně stojí za zmínku je pořádání velkého počtu akcí pro veřejnost během celého roku. Většinou se jedná o akce pravidelně se opakující každý rok, a díky tomu lze předpokládat vysokou návštěvnost občanů i z jiných zákoutí naší republiky, kteří si tyto jedinečné akce nechtějí nechat ujít.

Vedle pozitiva, že Sádek je jediným vinařstvím na Vysočině, je velkým pozitivem i vinařská stezka, která nabízí návštěvníkům hezkou procházku, obohacení o zajímavosti ohledně pěstování révy vinné. Téměř každý uvítá příjemné zakončení s posezením, degustací vína a drobným občerstvením. Velkou výhodou je i proškolený odborný doprovod, který doprovází návštěvníky na této stezce.

Jednoznačným plusem jsou prostory degustačního sklepa s ubytováním, a také to že pokud návštěvníkovi na degustaci některé z vín zachutná, může si je zakoupit přímo na Sádce. Další výhodou je restaurace v těsné blízkosti podniku, kde se mohou návštěvníci stravovat.

Především návštěvníci z větších měst rozhodně uvítají čisté prostředí, které Třebíčsko nabízí.

9.1.2 Slabé stránky - W

Za slabší stránku považuji internetové stránky, na pohled sice vypadají velmi hezky a příjemně, ale poměrně těžko a složitou cestou se na nich dohledávají informace. Dále nízkou propagací a reklamou, myslím si, že by vinařství o sobě mělo více dávat vědět.

Další faktor, který příliš nenahrává ve prospěch vinařství, je dopravní dostupnost pro lidi bez automobilu. Kojeticemi na Moravě sice prochází železnice, ale staví zde pouze osobní vlaky. Do obce jezdí i autobusová doprava, avšak většinou je nutné absolvovat několik přestupů. Okolím vede síť cyklostezek, takže pro cykloturisty je dostupnost k vinařství dobrá.

Slabou stránkou je i sezónnost vinařské turistiky a celkově agroturistiky, která je spíše populární v jarním a letním období. Přes zimu se dá tedy předpokládat nižší návštěvnost a zájem turistů o podnik.

Jediným nedostatkem, který se týká přímo objektu vinařství, je nezajištěnost aktivit pro děti. Nenachází se zde žádné dětské hřiště ani koutek. Při ubytování tu pro děti nejsou zajištěny žádné doprovodné programy.

9.1.3 Příležitosti - O

Velkou příležitostí jak stoupnout v očích klientů, je pro vinařství Sádek vybudování dětského hřiště, které ocení jak děti, tak i rodiče. S vybudováním tohoto hřiště by se dalo spojit i vymezení prostoru na prodej různých suvenýrů. Tato možnost rozvoje je podrobněji rozepsána v kapitole 9.3.5.

Jelikož se v okolí nachází zajímavé turistické cíle a množství památek, pokud by se vinařství více propagovalo, dá se předpokládat, že turisté zavítají i sem.

Další příležitostí jak nalákat zákazníky je začít spolupracovat s okolními subjekty. V okolí je několik vhodných subjektů, které by mohly zajistit doprovodné programy pro návštěvníky. Např. kozí farma v Ratibořicích, nebo jezdecký klub Viky v Horním Újezdě.

9.1.4 Hrozby - T

Vinařství Sádek se nachází v oblasti, kde hrozny zrají poměrně dlouho, pokud by příliš nepřálo počasí, mohla by být ohrožena jejich kvalita, a tím i výsledné množství produkovaného vína. Se špatným počasím by mohly přijít i plísňe a choroby, které by také negativně ovlivnily produkci.

Hrozbou je i konkurence ostatních výrobců vína, která jsou uváděna na trh a v neposlední řadě i dovoz vína ze zahraničí.

9.2 Zhodnocení stavu podniku

Dle zpracované SWOT analýzy hodnotím současný stav podniku převážně kladně. Značně převažují silné stránky, i když jsou zde i menší nedostatky. Pokud by se majitel rozhodl zapracovat na slabých stránkách, rozhodně by to mohlo znamenat zvýšení návštěvnosti a zájmu o podnik.

Myslím si, že téměř každý obyvatel Třebíčska na Sádek alespoň jednou zavítal a rád se sem vrací. Toto místo je dobře dostupné z pohledu vlastníků vozidla a vhodné pro pěší turistiku nebo cykloturistiku, o kterou je stále rostoucí zájem. Méně zdatní návštěvníci se přímo až do areálu snadno dostanou autem, které mohou zaparkovat na parkovišti hned vedle hotelu Sádek, nebo na druhém parkovišti vedle přírodního amfiteátru.

9.3 Návrhy pro rozvoj agroturistiky

Možností na rozšíření agroturistiky je hned několik. Hlavním cílem návrhů je dostat vinařství Sádek do podvědomí více lidem a zvýšit jeho návštěvnost.

9.3.1 Vícedenní rekreační pobyty

Aby se ve vinařství rozvinula návštěvnost, bylo by vhodné nabízet pobyty v rámci cestovních kanceláří. Tyto pobyty by mohly být jednak s řízeným programem, kdy by návštěvníci měli každý den program, navštěvovali by okolní památky a zajímavosti. Měli by na všechna místa zajištěnou dopravu a průvodce. Vinařství by sloužilo především jako ubytovací centrum a v rámci tohoto pobytu by mohl být některý z večerů zakončený degustací ve vinném sklípku s odborným výkladem o vínech.

Druhou možností by byl program volný, toto by se mohlo uplatnit především pro milovníky pěší turistiky nebo cykloturistiky. Vhodné by bylo tento pobyt obohatit o nabídku prohlídky vinařské stezky s odborným doprovodem a výkladem.

9.3.2 Jednodenní nebo víkendové pobyty

Dalším návrhem na rozvoj agroturistiky podniku jsou organizované jednodenní nebo víkendové pobyty. Ty by mohly být opět realizovány pomocí cestovních kanceláří, nebo nabízeny na internetových stránkách.

Pro cílovou skupinu by byla nabídnuta prohlídka vinařství a vinic. Prohlídka by byla doplněna o povídání o historii, révě vinné, jejím pěstování, odrůdách, výrobě vína a skladování vína. Součástí by byla i degustace a zajištění stravy po celý den.

9.3.3 Semináře

Dalším nápadem je pořádání seminářů pro cílové skupiny na různá témata. Např. výroba vína, odrůdy révy vinné, léčivé rostliny a jejich využití.

Kapacita by byla omezená dle možností restaurace a na konci semináře by mohla být zájemcům nabídnuta možnost zakoupení vína.

9.3.4 Dětské hřiště nebo koutek

Vzhledem k tomu, že za jediný nedostatek, týkající se přímo objektu vinařství, považují absenci dětského koutku či hřiště, dalším návrhem je jeho výstavba.

Venkovní hřiště by se uplatnilo především v letních měsících, kdy dle mého názoru je i agroturistika nejrozšířenější. Děti by se zde alespoň na chvíli zabavily, rodiče by mohli relaxovat a vychutnat si sklenku dobrého vína nebo jedinečný výhled na vinice.

Pokud by se jednalo o výstavbu dětského koutku uvnitř areálu, bylo by vhodné sjednat odborný dohled pro děti. Hlavním důvodem je to, aby se rodiče nemuseli neustále ohlížet, kde mají své děti a mohli si vychutnat návštěvu areálu.

9.3.5 Suvenýry

Aby se vinařství dostalo do podvědomí více lidem, bylo by vhodné začít vyrábět různé suvenýry. Mohlo by se jednat o kalendáře, kalendáříky, propisky s nápisem, které by určitě ocenily sběratelé nebo třeba pexeso s motivy vinařství a zajímavých míst v okolí. Dále by to mohly být pohlednice, které by návštěvníci mohli rozesílat rodinám, přátelům a známým.

9.3.6 Internetové stránky

Dalším způsobem jak o sobě dát více vědět, je určitě upravit strukturu webových stránek. Myslím si, že by nebylo na škodu udělat přehlednější záložky, upozornit návštěvníky právě na možnost degustace, ubytování, prohlídky vinařské stezky a dalších atraktivit, a ke každé kategorii doplnit jednotlivé podkategorie.

Na první pohled působí stránky sice přehledně a líbivě, ale pokud návštěvník potřebuje dohledat konkrétní informaci, musí se k ní složitě propracovat, nebo hledat v textu, což zabere poměrně hodně času.

9.3.7 Pálenka a čaje

V areálu se nachází zahrada čínských a léčivých bylin, ze kterých se dá vyrábět pálenka. Vzhledem k tomu, že pálenka při své výrobě měla obrovský úspěch, mohli by návštěvníci uvítat degustaci tohoto produktu. Pokud by se rostlinám dařilo, daly by se využít i na sušení a např. na výrobu čajů.

9.3.8 Absence zvířat

Jelikož vinařství nenabízí žádný doprovodný program ve spojení se zvířaty, při uvažování rozvoje agroturistiky by bylo vhodné zajistit spolupráci s jiným subjektem. Myslím si, že propojení agroturistiky se zvířaty je velmi vhodným krokem jak oslovit návštěvníky. V tomto případě by tedy bylo vhodné zahájit spolupráci se např. s chovateli koní v blízkosti podniku, nebo s kozí farmou v Ratibořicích. Řešením by např. bylo v případě koní nabídnout návštěvníkům projížďky, v případě kozí farmy pak prohlídku a ukázkou chovu koz.

Absence zvířat je v současné době částečně v řešení, a v červnu letošního roku by se zde měla otevřít mini zoo, kde návštěvníci budou moci spatřit menší zvířátka, jako jsou kůzlata, králíci nebo křečci.

9.3.9 Obohacení degustace

Vzhledem k tomu, že podnik již pořádá degustace vína, které jsou mezi návštěvníky velmi oblíbené, další můj návrh směřuje k tomuto tématu. Vinařství by mohlo nechat vyrobit degustační skleničky s motivem vinného sklípku a nápisem „Vinařství Sádek“. Každý návštěvník by si tuto skleničku mohl nechat na památku.

10 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení současného stavu podniku a navrnutí možností pro jeho další rozvoj.

Předpokladem pro změnu a odstranění nedostatků musí být samotný zájem majitele o rozvoj agroturistiky a samozřejmě v neposlední řadě hrají velkou roli i finanční prostředky. Výše uvedené návrhy na zlepšení a rozvoj podniku jsem majiteli předložila.

Vinařství Sádek je jediným vinařstvím na Vysočině. Vzhledem k dobrému strategickému umístění mezi městy Telč, Třebíč, Jihlava a Jaroměřice nad Rokytnou a relativně i v blízkosti Rakouska, je dobrým lákadlem pro návštěvníky s mnohými zaměřenými. Na své si mohou přijít cyklisté, kteří zde mohou objevovat krásy Vysočiny jízdou po cyklistických stezkách, milovníci přírody a dobrého vína či posezení, mohou tyto krásy obdivovat přímo na Sádce.

Dle mého názoru by se v tomto podniku mohla agroturistika dobře rozvíjet, už kvůli velkému množství okolních památek a zajímavostí, které určitě stojí za to vidět. Vysočina je obecně proslulá svými krásami a zachovalými přírodními hodnotami. Ale nejen okolní památky a atraktivita jsou důvodem proč Sádek rozhodně navštívit. I samotné vinohrady mají své kouzlo a ve spojení s doplňkovými službami, které jsou zde nabízeny, se zde dají strávit jedinečné chvíle.

11 POUŽITÉ ZDROJE

Literární zdroje

DUDÁK, V., PAVELKA, Z., 2012: *Agroturistika v České republice: dovolená na venkově*. Novela bohemia, Praha, 280 s.

FISCHER, CH., 2004: *LEXIKON VÍN*. REBO productions, Dobřejovice, 299 s.

HUDCOVÁ, Š., 2001: *MĚSTO TŘEBÍČ a okolí*. Západomoravské muzeum, Třebíč, 41 s.

KONEČNÝ, O., 2013: *Agroturistika a venkovská turistika: venkovský cestovní ruch v České republice*. Mendelova univerzita, Brno, 136 s.

KRAUS, V. a kol., 1999: *Réva a víno v Čechách a na Moravě*. Radix, Praha, 280 s.

PAVLOUŠEK, P., 2011: *Pěstování révy vinné: moderní vinohradnictví*. Grada, Praha, 333 s.

PAVLOUŠEK, P. 1999: *Vinohradnictví – odrůdy révy vinné*. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno, 122 s.

POUROVÁ, M., 2002: *Agroturistika*. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, Praha, 123 s. ISBN 80-213-0956-2.

STEVENSON, T., 1998: *Víno 101 praktických rad*. Ikar, Praha, 71 s.

STŘÍBRNÁ, M., 2005: *Venkovská turistika a agroturistika*. Profi press, Praha, 65 s.

URBAN, V., 2008: *Kam na víkend VYSOČINA*. Computer press, Brno, 124 s.

Internetové zdroje

Dalešická přehrada.cz - plavba lodí po celý rok. *Vodní elektrárna Dalešice* [online]. [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.dalesickaprehrada.cz/vodni-elektrarna-dalesice/>

Hotel a vinařství Sádek. *VINAŘSTVÍ & HOTEL SÁDEK* [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z: <http://www.vinohrady-sadek.cz/>

Moravské vinařské stezky. *Co vidět, co zažít* [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.jizni-morava.cz/?tpl=41&kat=105>

Nadace Partnerství. *Moravské vinařské stezky* [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.jizni-moravhttp://www.nadacepartnerstvi.cz/Setrna-turistika-a-cykloturistika/Greenways/Moravske-vinarske-stezkya.cz/?tpl=41&kat=105>

Obec Kojetice na Moravě, Třebíč. *Koupaliště v Kojeticích* [online]. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.oukojetice.cz/koupaliste-v-kojeticich/>

Penziony.cz. *Vinařské a kulturní centrum Sádek* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.penziony.cz/kojetice/vinarske-a-kulturni-centrum-sadek/>

Rozhledny - aktuální stav rozhleden v ČR, turistické informace. *Mařenka u Štěměch* [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://rozhledny.kohl.cz/rozhledna-marenka-u-stemech>

Vinařství Sádek s.r.o. *Vinařství Sádek s.r.o.* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.vinarstvi-sadek.cz/>

Král vín České republiky. *Vinařství Sádek s.r.o.* [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.kralvin.cz/databaze-vinaru/vinarstvi-sadek-s.r.o>

Visit Třebíč. *Rozhledna na Pekelném kopci* [online]. [cit. 2015- 02-19]. Dostupné z: <http://www.visittrebic.eu/rozhledny-a-vyhliDKova-mista/rozhledna-na-pekelnem-kopci/>

VOC Znojmo. *Podmínky pro zařazení vím do VOC Znojmo* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.vocznojmo.cz/informace-o-sdruzeni/podminky-pro-zarazeni-vin-do-voc-znojmo/>

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy. *Charakteristiky BPEJ* [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: geoportal.vumop.cz/index.php?projekt=zchbpej&s=mapa

Znalec vín. *Encyklopedie vína, vinařství a vinohradnictví* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.znalecvin.cz/>

Životní prostředí Třebíčska. *Mineralogie Třebíčska* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://zivpro.trebic.cz/mineralogie-trebitska/>

Deník.cz. *Bylinné pálenky ze Sádku využívají čínskou medicínu* [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: http://jihlavsky.denik.cz/podnikani/20101230_ji_bylinne-palenky-ze-sadku-vyuzivaji-cin.html

BioLib. *Profil taxonu* [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.biolib.cz/cz/taxon/id40401/>

České dědictví UNESCO: *Telč - Představení* [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.unesco-czech.cz/telc/predstaveni>

Vinařské trasy. *Moravské vinařské stezky* [online]. [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/cesty-za-vinem/vinarske-trasy/moravske-vinarske-stezky.html>

Vranovská přehrada.info. *AKTIVITY* [online]. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.vranovskaprehrada.info/view.php?navezclanku=novy-web&cislocclanku=2009070003>

Management mania. *SWOT analýza* [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>

Biofarmy.cz. *Dvůr Ratibořice* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.biofarmy.cz/?o=3&g=4>

Hrady.cz. *Sádek* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.hrady.cz/?OID=676>

Legislativa

254/2010 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí. In: <http://portal.gov.cz>. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=71693&fulltext=vina~C5~99sk~C3~A1~20tra~C5~A5&name=vina~C5~99sk~C3~A9~20obce&rpp=15#local-content>

12 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Městská věž v Třebíči (zdroj: mesto-trebic.cz).....	14
Obrázek 2 Zámek Jaroměřice nad Rokytnou (zdroj: zamky-hrady.cz).....	15
Obrázek 3 Zámek Sádek (zdroj: oukojetice.cz).....	16
Obrázek 4 Kozí farma Dvůr Ratibořice (zdroj: visittrebic.eu).....	17
Obrázek 5 Historické jádro města Telč (zdroj: pamatkyjinak.cz).....	17
Obrázek 6 Zámek Vranov nad Dyjí (zdroj: zamek-vranov.cz).....	18
Obrázek 7 Rozhledna Pekelný kopec (zdroj: toulamese.cz).....	19
Obrázek 8 Rozhledna Mařenka (zdroj: svatosi.cz).....	19
Obrázek 9 Vltavíny (zdroj: drahe-kameny.cz).....	20
Obrázek 10 Opora révy vinné na Sádku.....	22
Obrázek 11 Moravské vinařské stezky – mapa.....	26
Obrázek 12 Značení Znojemské vinařské stezky (zdroj: stezky.cz).....	26
Obrázek 13 Vinařské a kulturní centrum Sádek (zdroj: visittrebic.eu).....	28
Obrázek 14 Přírodní amfiteátr.....	29
Obrázek 15 Ubytování v hotelu (zdroj: vinohrady-sadek.cz).....	30
Obrázek 16 Degustační sklep - ubytování (zdroj: vinarstvi-sadek.cz).....	30
Obrázek 17 Vinotéka (zdroj: vinarstvi-sadek.cz).....	31
Obrázek 18 Popis soukromé vědecké stanice.....	32
Obrázek 19 Zahrada čínských a léčivých bylin.....	33
Obrázek 20 Naučná vinařská stezka - akátové pergoly.....	34
Obrázek 21 Etiketa vín ze Sádku (zdroj: vinarstvi-sadek.cz).....	35
Obrázek 22 Sídlo vinařství Sádek.....	38